

Bùi Hiền

Vnthuquan.net, 2009.

Ôm

Thức dậy từ nửa giờ, Bình vẫn nằm thẳng trên giường, hai tay vòng trên ngực, mắt lặng lẽ dán lên trần. Tiếng xao xác của ngoại ô dậy sớm, len qua khe vách buồng, chỉ còn là một tiếng rên rời rạc. Đầu trống rỗng ý nghĩ, Bình đắm trong một lười biếng uể oải.

Tám vách cạnh giường từ màu xám ngả sang màu trắng, rồi một vệt nắng dài vàng nhạt in dọc trên đó. Anh ngồi dậy, gượng nhẹ để khỏi kinh động giấc ngủ của vợ nằm cạnh. Khi mắt nhìn xuống chỗ tám chắn mỏng nhô tròn trên bụng vợ mang thai, anh có một nụ cười bằng lòng lặng lẽ.

Bình xuống giường, vặn mình bên này, bên kia, ngúc ngắc cổ, đoạn bước ra. Bà mẹ anh đang khom mình quét nhà sần sệt. Thằng Nuôi, em nuôi Bình, cũng vừa dậy đi xuống bếp, mắt hấp háy. Anh bảo câu thường lệ:

- Xuống nhóm lửa thổi cơm; nhớ ghé siêu nước cạnh bếp pha chè mẹ uống.

Bình ra mở cửa, rồi nhấc từng tấm cửa tới dựng cạnh tường. Đoạn anh dọn hàng. Anh lần lượt bày trên tấm phản mỏng đã một các ô tạp hóa. Ô gương lược, để phía trái; ô kim chỉ và sáp bôi nẻ, để bên cạnh; ô khay áo chõ này; ô bút chì, bút mực, chõ kia. Cạch... cạch... cạch... cạch... những ô hàng đặt xuống cạnh nhau trong một thứ tự quen thuộc đến chán nản, khẽ kêu lên những tiếng khô khan và đều đặn.

Bà cụ ghéch chỏi, ngồi xuống ghé và bảo:

- Độ này đã chớm rét rồi nhỉ.

Bình vừa mắc mấy chiếc áo trẻ con lên dây thép, vừa đáp:

- Vâng trời sắp sang rét.

Anh chợt có cảm tưởng đã nói câu ấy một lần rồi. Hôm qua hay là hôm kia, hay đã lâu rồi? Dĩ vãng trôi đi, theo dòng lặng lẽ, và những ngày qua gần đây nhất cũng đã lìm chìm trong dòng thời gian ấy.

Bình thấy lòng vẫn lên một nỗi buồn nao nao không rõ rệt, trong khi tay chậm chạp mắc trên dây những chùm khăn mặt xanh đỏ, những áo vệ sinh đã bớt màu sau những năm trường âm ỉ trong cái ẩm thấp của căn nhà hẹp bé mà tường lúc nào cũng như toát mồ hôi dưới làn rêu xám.

Thằng nuôi bưng nước lên pha chè. Bà cụ hỏi:

- Chị mày đâu, chưa dậy à? Độ này đồ đón ra thế!

Bình sợ mẹ giận vợ rồi mắng lây sang cả mình như đã thường xảy, vội nói:

- Thưa mẹ, hồi đêm nó kêu chóng mặt, mãi khuya mới ngủ được. Để con vào đánh thức.

Anh vào buồng sẽ gọi:

- Mợ! Mợ! Dậy không mẹ chửi chết.

Hường vươn vai ngồi dậy, mặt ngái ngủ phị ra.

Bình lấy Hướng là do ý mẹ. Độ còn học năm thứ hai ban Thành chung, để đi theo phong trào, Bình có một tình yêu. Anh bắt tình một cách nhanh chóng với một cô khâu đầm hơn tuổi ở cùng phố mà anh lầm tưởng ngây thơ như mình. Anh mãi nguyện trong mối tình dễ dãi ấy, cũng có những buổi gặp gỡ trong đêm, những buổi trốn nhà đi chơi núi, tay cầm tay. Tiếng đồn đến tai bà mẹ, bà vội buộc anh vào cuộc hôn nhân mà bà dự định từ lâu. Bà ép anh lấy Hướng, con một bà khách hàng quen. Bình cũng có những cơn thất vọng, những buổi nhịn cơm, cũng khóc lóc, cũng dọa tự tử nếu không lấy được người yêu. Nhưng rồi anh cũng cưới Hướng, và, chung đụng gây dần niềm thân ái, anh quên rất mau người tình cũ. Bấy giờ anh mới nhận thấy trước đây mình chỉ giả dối với mình, đã theo đuổi vào nỗi đau đớn của mình để bắt chước những mối tình lãng mạn trong tiểu thuyết.

Sau cuộc hôn nhân, Bình thôi học. Anh không quyến luyến nhà trường mà anh không giữ một kỷ niệm gì dù tốt đẹp hay chua xót. Anh không có bạn học thân, không có thầy quý mến. Bài học nào anh cũng khá thuộc, bài làm đầy đủ nhưng tầm thường. Một vài ông giáo không nhớ tên Bình, chỉ tay và gọi: "Ê, trò kia, ở bàn cuối!".

... Hướng đưa tay quào gỡ mái tóc rối búi thành cục lớn lỏng lẻo sau đầu. Nàng không còn cái vẻ diễm dứa của thời mới cưới nữa. Nàng tưởng sự thân thuộc cho phép chảnh mắng, nhất là khi ông chồng cũng đã nhiễm thói để tóc rối bù và thôi đánh răng.

Nàng bước xuống giường, quần áo xô lệch, dẫn dúm. Bình sửa lại gối. Hướng xếp chăn. Liếc nhìn bụng vợ, Bình bỗng có một cử chỉ âu yếm; anh xáp đến sau lưng Hướng, nắm lấy hai cánh tay vợ và định

ghé hôn má nàng. Nhưng Hường hất tay chồng và hơi gắt: "Làm trò gì thế? Yên xem nào!".

Bình ngược bả ra, vợ vẫn huýt sáo. Trong đời sống nhỏ nhoi rời rạc, những tình cảm cũng lỏng lẻo đi.

Một hồi sau, cơm dọn lên. Vẫn những món ăn hàng ngày: dưa chua, cà, một đĩa trứng muối, một bát canh cá. Mọi người ngồi vào mâm.

Một đứa bé tới trước hàng:

- Bán cho tôi ba xu miến.

Bình hơi mê tín cầu rầu:

- Sáng ngày bán mở hàng đã may mắn chưa!

Anh đứng dậy gói miến cho đứa bé. Nó kêu:

- Sao ít thế này?

Anh thêm vào hai cây miến ngắn và mĩa mai:

- Được rồi đấy. Có ba xu miến lại muốn làm đủ mâm cỗ kia à?

Giữa bữa ăn, bỗng bà cụ bảo:

- à, hôm qua bà Hàn Thái có nói chuyện, trên phủ Bái cần một ông giáo dạy trường tổng.

Bình ngừng nhai, ngược nhìn lo ngại.

- Bà ấy bảo anh có thuận dạy, thì bà ấy nói hộ với quan Phủ.

Bình cười "hì" một tiếng nhỏ trong họng, óc chưa có một ý định gì rõ rệt. Anh hỏi một câu vô ích:

- Dạy trường tổng à?

- Trường tổng Quan Hóa, cũng gần, chủ nhật có thể về chơi nhà. Bà Hàn bảo người ta chỉ cần Rime thôi; nhưng mình đã học tới đệ nhị niên, hẳn người ta phải giả thêm lương.

Lòng Bình bỗng xốn xang lên, như khi phải tìm một quyết định quan hệ. Anh đưa mắt sang vợ, hỏi ý kiến. Hường, ý muốn gây đời sống

độc lập - bởi không nàng dâu nào ưa sống cạnh mẹ chồng - bàn:

- Cậu cứ dạy một chuyến thử xem.

Bình vẫn hy vọng vợ giữ mình lại, hơi nổi gắt:

- Dạy gì lại có dạy thử! Dạy là dạy, không là không.

Bà cụ hỏi:

- Hàng nhà mình ngày càng ế; mấy hiệu tạp hóa mới mở họ cướp hết khách. Trước thì cơm cháo thế nào xong thôi; nhưng mợ Cả sắp ở cũ, anh nên đi làm kiếm ít đồng, phòng khi vợ con đau yếu.

Bình vội vin lấy cớ mà lời mẹ đã gọi cho anh:

- Nhà con ở cũ con so, mà người không được khỏe sẵn, sợ có điều khó khăn chẳng. Đi xa con thực không đành.

- Việc gì đã có tôi. Anh ở nhà thì cũng chẳng lợi gì. Đàn ông chỉ thêm vướng chân.

Bình im lặng. Anh ăn không thấy ngon nữa, cố gắng nhai miếng cơm nhặt nhèo.

*

* *

Chiều hôm đó, bà cụ lại nhắc đến chuyện:

- Anh nghĩ thế nào? Người ta chỉ chờ người thay để mời thầy cũ đi.

Mình chậm chân thì hỏng.

- Con phân vân lắm. Vẫn biết là một dịp tốt kiếm ăn, nhưng mẹ đã già yếu, thằng Nuôi thì chả biết gì, nhà con lại sắp ở cũ, con đi xa, ai chăm sóc mẹ.

Đó là cái lý anh đã nghĩ được từ sau bữa cơm sáng. Bà cụ đáp:

- Tôi vẫn còn mạnh. Anh không phải bận bịu về điều ấy. Vả tôi đã bảo tổng Quan Hóa cũng gần, anh có thể về thăm nhà luôn luôn, một ngày nghỉ là đủ đi về.

Lý bị đổ, Bình lặng im; một hồi sau, làm kể hoãn binh, anh chậm rãi nói:

- Vâng, mẹ để con nghĩ.

- Anh còn nghĩ gì nữa. Đã sắp có con có cái, anh phải lo lấy một đường sinh sống chứ. Chẳng lẽ bắt tôi nuôi mãi vợ chồng anh, lại cả con anh.

Điều đó không phải Bình chưa nghĩ đến. Nhưng ý nghĩ ấy chỉ thoáng qua, bởi hay sợ nghĩ ngợi, anh chỉ tự bảo: "Chậc! Đến đâu hay đó". Vốn mang một tính vô tư lự gần như ngu dại, Bình không dám nhìn thẳng sự khó khăn, ngơ mặt đi với cái hy vọng sự khó khăn sẽ mất, nhờ một cơ này hay cơ khác, hão huyền hay thần bí. Nghe mẹ nói, anh nghĩ thầm: "Không lẽ thêm một đứa con nít thì cả nhà chết đói à?".

Bà cụ lại tiếp:

- Anh xem bây giờ trong nhà túng bán thế này. Đầy tớ không đủ tiền nuôi. Tôi không thể nào đương nổi nữa; chả lẽ bắt tôi cứ khó nhọc mãi.

Lời nói dai dẳng khiến Bình khó chịu. Tuy không dám nói ra, trong thâm tâm, anh cho mẹ mình ích kỷ. Những lời trách móc ép buộc khiến anh có cảm tưởng bị hiếp đáp; anh gần như tủi thân và thấy nước mắt rưng rưng. Anh nghĩ dối: "Thế ra xưa nay mình vẫn ăn không ngồi rồi đấy! Không có mình thì lấy ai giúp đỡ việc nhà, việc buôn bán?".

Tối hôm ấy, Bình không sao ngủ được. Lời bàn của mẹ, ngay từ đầu anh đã có ác cảm, bởi anh biết sẽ bị làm phiền rầy. Nhưng xem chừng khó kiếm cơ ở lại nhà, anh thử làm quen với ý nghĩ sống xa gia đình. Nhưng nỗi sợ xa lạ, sợ bất ngờ, trước chỉ mơ hồ, bây giờ

có thêm rõ rệt trong ý nghĩ. Anh tưởng tượng một sáng kia, anh xách va li tới một chốn đồng ruộng chưa hề đặt chân, bờ ngõ hời thăm nhà; rồi anh sẽ chung đụng với một ông Lý Toét hay vén quần gãi sồn sột, nốc rượu với thịt chó, và cười nói oang oang đến làm cho khiếp đảm; rồi ngày ngày anh tới lớp để cho bọn học trò mũi thò lò sứt sứt, quần áo bẩn thỉu ăn hiếp, làm ầm ĩ át cả tiếng nhỏ bé của anh. Tất cả lòng hiếu tính của Bình náo động lên, trong niềm lo âu, công phần.

Bình nằm nghiêng, má áp trên vai nóng hổi của vợ, và cảm giác êm ả ấy càng làm tăng nỗi rợn sợ cảnh cô độc mà anh có lẽ sắp phải sống. Anh chột ghì tay vợ, như để cầu cứu, và khế kêu lên: "Không, làm sao mà đi cho được!".

Hường thức giấc mơ màng hỏi:

- Gì vậy, cậu?

Bình im lặng, nhưng Hướng tiếp:

- Cậu chưa ngủ à? Này cậu ạ, sao tôi cứ quặn đau trong bụng.

Bình chồm hẳn dậy, nhìn vợ:

- Thế à mình? Nó đập đấy.

Ngay sớm hôm sau, Bình báo điều ấy với mẹ. Cổ lấy vẻ quan trọng và lo ngại, anh tiếp:

- Con chắc chỉ vài hôm nữa nó sinh.

Bà cụ quần quýt về ý nghĩ đứa cháu sắp lọt lòng bận sắm tã, sắm áo, không nhắc đến chuyện dạy học nữa.

Mười hôm sau, Hướng đẻ. Bình chạy lăng xăng lái xái, tuy chẳng được việc gì, lòng hơi sợ hãi trước cái bí mật của sinh nở. Bà Hàn Thái tới thăm, và nhân dịp nhắc:

- Thế nào, cậu Cả có đi không? Trên ấy người ta nhấn cần thầy gấp,

chả lẽ để người ta chờ mãi.

Bình nhăn mặt; có ý phân trần với mẹ luôn, anh giả làm vẻ lo phiền đáp:

- Thừa bà, như lúc này bà bảo cháu làm sao yên lòng mà đi được. Con bé yếu lắm, bà đỡ bảo nó không đủ cân; mà từ khi sinh đến giờ chưa tiểu tiện lần nào.

Mấy hôm sau, mẹ Bình lại nhắc:

- Bà Hàn bảo nếu hết tháng này mà không lên, thì trên tổng họ mời thầy khác. Người ta có lòng tốt kiếm việc cho, mình lại cứ trì hoãn mãi. Con bé để tôi trông nom là đủ, anh cứ yên lòng mà đi.

Bình không biết kiếm cớ gì để trì hoãn nữa, "vâng" một tiếng buồn thiu. Anh qua một đêm lo lắng không ngủ được, anh tưởng mình lên cơn, và nhờ thế, nghĩ ngay ra kế thác bệnh. Hôm sau, trời đã sáng bạch, anh vẫn nằm đắp chăn trùm hụp trên giường. Thằng Nuôi vào gọi, anh lấy giọng rời rạc đáp:

- Tao mệt, đầu nó đau văng lên.

Thế rồi anh nằm liệt giường từ đó, không ăn cơm được, mỗi bữa cố gắng lắm mới ăn hết ba bát cháo hoa. Anh khoan khoái nằm duỗi thẳng, chăn đắp lút đầu, trí não lười biếng quấy trong những ý nghĩ băng quơ. Bà cụ vào thăm, len tay dưới chăn sờ trán con, thấy nóng hừng hực. Bà bảo để cắt thuốc, nhưng Bình vội kêu: "Con chả uống đâu, mệt xoàng thôi, xoa dầu sẽ khỏi".

Thỉnh thoảng, nằm buồn, Bình gọi, giọng yếu ớt:

- Mẹ ơi, bế con vào đây chơi một lúc.

Hoặc anh tần mẩn tính xem mấy hôm nữa thì hết tháng.

Một hôm bà mẹ vào buồng báo sau một tiếng thở dài nhẩn nha:

- Thế là hết: họ chờ mình mãi không được, đã mời một ông giáo

khác rồi.

Bình ngồi nhồm dậy:

- Thực à, mẹ?

Nhưng sức nhớ, anh vội để ngã vật mình xuống giường, than thở:

- Hể cố ngồi dậy là đầu nó cứ choáng váng quay cuồng lên. Thân ốm là cái thân tội!

Rút từ tập truyện ngắn Năm vạ